

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 tot uitvoering van diverse bepalingen uit de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft het toezicht op de naleving van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen en tot vastlegging van de digitale atlas van de gerangschikte onbevaarbare waterlopen en publieke grachten
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse Regering hecht haar principiële goedkeuring aan de wijzigingen in artikel 4 §3 en §4 en artikel 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 tot uitvoering van diverse bepalingen uit de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen en de vastlegging van de digitale atlas van de gerangschikte onbevaarbare waterlopen en publieke grachten.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier heeft betrekking op het beleidsveld Omgeving en Natuur.

De toegepaste beleidsdoelstelling, bepaald door de Vlaamse Regering, betreft de optimalisering van het waterbeheer van de onbevaarbare waterlopen.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 tot uitvoering van diverse bepalingen uit de wet van 28 februari 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen.

Het ontwerp van de digitale atlas lag van 1 september 2021 tot en met 28 februari 2022 in openbaar onderzoek. Na dit openbaar onderzoek werden de bezwaren, opmerkingen en adviezen over het ontwerp gebundeld in een overwegingsdocument. In dit document werden alle bezwaren, opmerkingen en adviezen gemotiveerd verwerkt. Het overwegingsdocument is als bijlage bij deze nota te vinden. Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2026/103 van 3 april 2026.

De Inspectie van Financiën gaf een gunstig advies op 13 mei 2026.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Bij de goedkeuring van aanpassingen aan de wet onbevaarbare waterlopen in 2019 werd beslist om de oude, analoge atlassen van de onbevaarbare waterlopen die het juridisch statuut van de waterlopen vastleggen, te vervangen door een digitale atlas van de gerangschikte onbevaarbare waterlopen en de publieke grachten.

In uitvoering van deze wet keurde de Vlaamse regering op 7 mei 2021 een uitvoeringsbesluit bij de wet onbevaarbare waterlopen goed waarin de procedure voor de opmaak van de digitale atlas van de gerangschikte onbevaarbare waterlopen en publieke grachten vastgelegd wordt. Hierin is in artikel 4 §4 voorzien dat de minister de digitale atlas van de gerangschikte onbevaarbare waterlopen en publieke grachten goedkeurt en hem bij ministerieel besluit vastlegt.

De digitale atlas van de onbevaarbare waterlopen en publieke grachten werd op 7 februari 2023 na een openbaar onderzoek via een ministerieel besluit goedgekeurd. Tegen deze beslissing werden twee procedures bij de Raad van State opgestart, en dit met betrekking tot de publieke grachten. Met het arrest 265.472 van 20 januari 2026 heeft de Raad van State het ministerieel besluit van 7 februari 2023 vernietigd.

In het arrest van 20 januari 2026 is de Raad van State van oordeel dat “de bestreden beslissing een reglementaire akte is”, “waar bij de vaststelling van de situering van de waterlopen en grachten een verordenende bevoegdheid wordt uitgeoefend, dat een dergelijke vaststelling en de gevolgen dit heeft in het rechtsverkeer niet kan worden beschouwd als zijnde een (aanvullende) uitvoeringsmaatregel van bijkomstige of detailmatige aard”, “zodat niet Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme maar wel de Vlaamse regering te dezen bevoegd was.” Daarnaast stelde de Raad van State dat “gelet op de beperkte inspraakmogelijkheden die in casu wordt voorzien en die niet alle mogelijke gevolgen van de vaststelling van de digitale atlas behelst, dient te worden besloten dat het bestreden besluit minstens op gespannen voet staat met artikel 6 van het Verdrag van Aarhus”.

Met dit besluit wordt artikel 4 §3 en §4 en artikel 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 tot uitvoering van diverse bepalingen uit de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen en publieke grachten gewijzigd, om uitvoering te geven aan het arrest van de Raad van State. Waar de minister gemandateerd was om de digitale atlas vast te stellen wordt dit vervangen door de Vlaamse Regering.

Voor wat betreft de inspraakmogelijkheden tijdens het openbaar onderzoek: het openbaar onderzoek heeft enkel als doel de periodieke controle van de correctheid van de beschikbare gegevens van de aslijnen en de info over de dwarsprofielen. In deze procedure tot vaststelling van de digitale atlas is geen beleidsruimte om nieuwe waterlopen te klasseren als onbevaarbare waterloop of de categorie van een waterloop te wijzigen. Voor dergelijke wijzigingen zijn artikel 4 en artikel 4bis van de wet onbevaarbare waterlopen van toepassing. Bijgevolg is er geen ruimte om een andere waterbeheerder aan te duiden. Ook de naam van de waterloop, de VHAG-code en het waterloopnummer kan niet gewijzigd worden in

het kader van deze procedure. Ook een wijziging van de breedte van de erfdiensbaarsheidszone is niet mogelijk bij de goedkeuring van de digitale atlas. Voor de aanduiding van publieke grachten en de breedte van de erfdiensbaarsheidszone door gemeenten of polders en wateringen is in artikel 23ter van de wet onbevaarbare waterlopen een specifieke procedure voorzien.

Hierbij is ook de mogelijkheid voorzien dat de eigenaar of gebruiker van het bezwaarde perceel om de opheffing van de nutteloos geworden erfdiensbaarsheden kan verzoeken. In het besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 is er dan ook voor gekozen om enkel de mogelijke wijzigingen in het kader van de procedure voor de actualisatie van de digitale atlas voorzien in artikel 5 van de wet onbevaarbare waterlopen expliciet aan een openbaar onderzoek te onderwerpen. Artikel 4, artikel 4bis en artikel 23ter bieden inspraakmogelijkheden voor wijzigingen van de onbevaarbare waterlopen of publieke grachten. De periodieke goedkeuring van de digitale atlas heeft tot doel de pertinentie en correctheid van de beschikbare gegevens te verifiëren, niet om nieuwe beleidsbeslissingen te nemen.

Na de start van het openbaar onderzoek op 1 september 2021 werden op basis van bestuurlijke beslissingen wijzigingen aangebracht. Deze wijzigingen werden conform artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van diverse bepalingen uit de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen van 7 mei 2021 opgenomen in de digitale atlas.

Met dit besluit wordt de digitale atlas van de gerangschikte onbevaarbare waterlopen en publieke grachten vastgelegd, zoals opgenomen in het digitale platform over geografische informatie van de Vlaamse overheid (<https://waterinfo.vlaanderen.be/digitaleatlas>), overeenkomstig de versie zoals gevalideerd op 13/04/2026.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

De inhoud van de artikelen is duidelijk.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit ontwerp van besluit heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Overheid.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Dit ontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit ontwerp van besluit zorgt voor duidelijkheid over de ligging van de onbevaarbare waterlopen en de publieke grachten. Dit zorgt voor een belangrijke ondersteuning van de lokale en provinciale besturen bij de uitoefening van hun taken. Verder heeft dit ontwerp van besluit geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na deze principiële goedkeuring zal voor dit besluit het advies gevraagd worden van de afdeling wetgeving van de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 tot uitvoering van diverse bepalingen uit de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft het toezicht op de naleving van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen en tot vastlegging van de digitale atlas van de gerangschikte onbevaarbare waterlopen en publieke grachten;
- 2° de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw te gelasten over het voormelde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

BIJLAGE

- A. Overwegingsdocument